

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 161/2019 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om en överskridning av anskaffningskostnaderna för marinens nya stridsfartyg, klassificering av fartyg och deras användnings-ändamål (Flottilj 2020)

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 161/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Johannes Yrttiaho /vänst:

Eftersom fartygen av Pohjanmaa-klass är en klass större än vad man låtit förstå under upphandlingen, så har det varit fråga om medveten vilseledning och är de större fartygen orsaken till att kostnaderna överskridits och

för vilken användning är marinens nya stridsfartyg i verkligheten avsedda och ska de delta i internationella militäroperationer?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Utgångspunkten för projekteringen av fartygsklassen Pohjanmaa var marinens lagstadgade uppgifter, vilka under normala förhållanden inbegriper bland annat att övervaka och trygga den territoriella integriteten på Finlands havsområden samt under undantagsförhållanden avvärja angrepp från havet. Fartygen ingår i försvarssystemet och utgör en del av en trovärdig tröskel mot hot om militärt våld mot Finland.

De fyra multirollkorvetterna av Pohjanmaa-klass ska ersätta minfartyget Pohjanmaa samt fyra robotbåtar av Rauma-klass och två minfartyg av Hämeenmaa-klass. De nya korvetterna har en teknisk livslängd som sträcker sig till 2050/2060-talsskiftet. Projekteringen av den nya fartygsklassen utgår från dess prestanda. Vid en bedömning av prestandan hos och uppgifterna för de fartyg som ska ersättas samt utvecklingen av dem inom ramen för sjöförsvaret fastställdes att en lösning som ska ersätta flera gamla fartygstyper ska klara av avvärjning av skepp och andra fartyg, minutläggning, ubåtsbekämpning, luftvärnsuppgifter, eldgivning mot landmål och ledning av marinoperationer. Fartygen ska kunna utföra dessa uppdrag under långa tider och året runt på Östersjön under svåra väder- och isförhållanden. Multirollkorvetterna ska också ha kapacitet att bistå land-, sjö- och luftstridskrafterna och de marina myndigheterna. Dessutom ska det vara möjligt att anpassa fartygsklassen enligt framtida omvärldskrav. Fartyget kan också i enlighet

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 161/2019 rd

med marinens lagstadgade uppgifter bistå internationella krishanteringsoperationer, vilket förutsätter separat politiskt beslut.

Då projekteringen inleddes 2015 i projektet Flottilj 2020 tog man som ett svar på prestandakraven fram ett koncept för fartyg av Pohjanmaa-klass. Konceptet utgjorde utgångspunkten för projekteringen av fartyget som pågick till hösten 2019. Konceptdefinitionen och projekteringen resulterade också i bland annat kraven på fartygens storlek och dimensioner. Korvetterna av Pohjanmaa-klass ska kunna komma upp i en tillräcklig hastighet för att klara av de operativa kraven, vilket ställer krav på bland annat skrovsform och maskineffekt. Dessutom ska korvetterna vara tillräckligt stora för att kunna bära de vapensystem som behövs i uppdragen och de ska kunna anpassas enligt framtida förändringar i omvärlden. Därtill ska de vara tillräckligt stora för att kunna operera under längre tider i de krävande väderförhållandena på Östersjön, utan skydd av skärgården. Å andra sidan ska fartygen ha så litet djupgående att de kan röra sig i skärgårdsfarlederna längs kusten.

Utgångspunkten för projekteringen av Pohjanmaa-klassen var dess militära prestanda, inte att fartygen skulle tillhöra en viss klass av stridsfartyg. Fartyget har stort deplacement för en korvett, men med tanke på dess användning kan man med fog kalla det så. Medan man med fregatt normalt avser fartyg som kan operera under oceanförhållanden, är en korvett ett fartyg som kan operera i kustnära förhållanden och längs kusten, det vill säga som i Östersjön. Pohjanmaa-klassen har tagits fram uttryckligen för den senare typen av användning. På ovan nämnda grunder har fartygen i den nationella klassificeringen fått beteckningen korvett.

Det fartyg av Pohjanmaa-klass som presenterades i offentligheten hösten 2019 var större än konceptfartyget från 2015. Att bibehålla samma längd som i konceptfartyget är inte ett självändamål och har ingen inverkan på fartygets militära prestanda eller förmåga att utföra uppdrag.

Fartygets längd, deplacement och hastighet är beroende av varandra. Längdökningen – med cirka tio meter – jämfört med konceptfartyget beror på de många kraven på fartygsklassens prestanda plus att fartygen ska vara isgående och hålla tillräcklig hastighet. Genom att öka längden har man också kunnat bevara ett djupgående som gör det möjligt att gå i skärgårdsfarlederna i enlighet med de fastställda kraven.

Om man med våld hade inskränkt det slutliga fartyget av Pohjanmaa-klass till konceptfartygets längd, skulle projekteringen och bygget ha försvårats ytterligare och krävt dyrare lösningar för bland annat maskineri och elsystem. Att få in den maskineffekt som krävs för hastigheten i ett mindre fartyg skulle också ha varit svårt bland annat med tanke på de vattentäta indelningar som krävs för sjösäkerheten. Vid projektering av stridsfartyg måste man ta hänsyn till att minimera alstringen av ljud- och magnetimpulser under vatten, uppfylla kraven på stridstålighet i vattentät skottindelning samt i detta fall kombinera isgående och hög hastighet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 161/2019 rd

Beredningen av Flottilj 2020 har skett på ett transparent sätt. Den politiska ledningen och olika aktörer inom statsförvaltningen har informerats om hur projektet framskrider och information har också getts ut till allmänheten. De data som tagits fram som stöd för beslutsfattande och ställningstaganden har baserat sig på fakta och öppenhet, självfallet med beaktande av kraven på militär sekretess.

Informationen om projekteringen av fartyget har också varit öppen. En del av denna öppenhet var konceptfartyget som visades för allmänheten 2015. Då gjordes det också klart att konceptet var en del av ett omfattande och pågående projekteringsarbete och att det inte till alla delar motsvarade den korvett av Pohjanmaa-klass som presenterades hösten 2019. De väsentligaste prestandakraven för korvetternas uppgifter har däremot inte ändrats under projekteringen.

Enligt Flottilj 2020 uppgår priset på fyra prestationsdugliga stridsfartyg som byggs i Finland till cirka 1,3 miljarder euro. Det är ett konkurrenskraftigt pris även i internationell jämförelse. Självfallet hade man som mål att inte överskrida den ursprungliga anskaffningsbudgeten på 1,2 miljarder euro enligt 2016 års nivå.

Med tanke på den militära prestandan var det viktigt att korvetterna levereras i tid, i mitten av 2020-talet. Viktiga aspekter i projektet anknyter till försörjningsberedskapen och näringspolitiken, vilka vägdes in i helheten. Utifrån en övergripande bedömning ansåg man att avtalet kunde ingås trots de ökade kostnaderna. Ökningen av de totala kostnaderna beror på det högre priset i det slutliga byggavtalet, tilläggskostnaderna till följd av beredningen av byggavtalet och den utdragna beredningen samt inskränkningen av avtalets omfattning.

Helsingfors 18.10.2019

Försvarsminister Antti Kaikkonen